

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1

Titlul proiectului de act normativ

Lege pentru ratificarea Acordului de Parteneriat Economic între Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și statele părți la APE din SADC, pe de altă parte, semnat la Kasane, la 10 iunie 2016

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

Necesitatea și finalitatea încheierii acordului

Intrarea în vigoare a *Acordului de Parteneriat Economic (APE) între Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte și statele părți la APE din SADC, pe de altă parte, semnat la Kasane, la 10 iunie 2016*, în continuare „*Acordul*”, reprezintă un demers important în consolidarea bunelor relații cu statele membre ale *Comunității de Dezvoltare Sud-Africane (SADC)*. Acordul reprezintă unul dintre cele mai cuprinzătoare parteneriate economice semnate de UE cu state africane și a devenit operațional prin depunerea de către Republica Mozambic a instrumentului de ratificare, în februarie 2018. Prevederile Acordului sunt conforme principiilor dezvoltării durabile, oferind statelor părți la Acord din SADC un acces asimetric pe piață, permițându-le să protejeze sectoarele sensibile de liberalizare. Acordul prevede un număr mare de măsuri de salvagardare și o clauză privind protecția industriei incipiente, conține dispoziții privind regulile de origine care facilitează exporturile și elimină utilizarea de subvenții la export în cadrul comerțului dintre părți. Aceste dispoziții contribuie la obiectivul coerenței politicilor în favoarea dezvoltării și sunt conforme cu articolul 208 alineatul (2) din Tratatul de Funcționare al Uniunii Europene (TFUE). Acordul cu SADC conține, de asemenea, un capitol privind comerțul și

dezvoltarea durabilă, care leagă acordul comercial de obiectivele UE în materie de ocupare a forței de muncă, mediu și schimbări climatice.

Obiectivele Acordului sunt reprezentate de: (i) reducerea și eradicarea sărăciei prin instituirea unui parteneriat comercial în conformitate cu obiectivele dezvoltării durabile; (ii) promovarea integrării regionale, a cooperării economice și buneii guvernante, instituind un cadru regional de reglementare eficace, previzibil și transparent pentru comerțul și investițiile realizate între părțile acordului; (iii) îmbunătățirea capacității statelor părți la Acord din SADC în materie de politică comercială și comerț; (iv) consolidarea relațiilor existente între părți pe baza solidarității și a interesului reciproc; (v) sprijinirea condițiilor pentru stimularea investițiilor și a inițiativelor în sectorul privat; și (vi) consolidarea capacității de aprovizionare, a competitivității și creșterii economice în statele SADC parte la Acord.

Documentul este un acord plurilateral de tip mixt, partea europeană fiind alcătuită din statele membre împreună cu Uniunea Europeană (UE), în timp ce statele SADC parte la APE sunt Republica Botswana, Regatul Lesotho, Republica Mozambic, Republica Namibia, Republica Africa de Sud și Regatul Eswatini (Swaziland). Acordul conține dispoziții privind cooperarea, comerțul cu mărfuri, comerțul și dezvoltarea durabilă, regimul vamal și facilitarea comerțului, barierele tehnice în calea comerțului, măsurile sanitare și fitosanitare, reglementarea diferendelor, indicațiile geografice și regulile de origine. De asemenea, acordul conține clauze de rendez-vous privind comerțul cu servicii și investițiile, politica în domeniul concurenței, drepturile de proprietate intelectuală și achizițiile publice.

Din punct de vedere procedural, având în vedere departajarea de competențe între statele membre și UE, pentru intrarea în vigoare a Acordului este necesar consimțământul statelor membre alături de consimțământul UE, precum și consimțământul statelor SADC.

Din perspectiva procedurii care trebuie parcursă la nivel național în vederea exprimării consimțământului României de a deveni parte la acord, proiectul de act normativ a fost inițiat în baza prevederilor art. 6 din *Legea nr. 276/2011 privind procedura prin care România devine parte la tratatele încheiate între Uniunea Europeană și statele membre, pe de o parte, și state terțe sau organizații internaționale, pe de altă parte*, coroborate cu prevederile art. 19 din *Legea nr. 590/2003 privind tratatele*.

1. Descrierea situației actuale

Evoluția relației bilaterale între UE și statele SADC

Relația între UE și statele SADC părți la APE este reglementată prin *Acordul de Parteneriat între UE și statele din Africa, zona Caraibilor și Pacific (țările ACP)*, semnat în Cotonou la data de 23 iunie 2000, revizuit la Luxemburg la data de 25 iunie 2005, revizuit la Ouagadougou la data de 22 iunie 2010 (în continuare „Acordul de la Cotonou”) și *Strategia Comună Africa-UE*. Acordul de la Cotonou este cel mai cuprinzător acord al UE cu țări în curs de dezvoltare, prin care a fost elaborat un cadru juridic general pentru relațiile Uniunii cu 79 de state, fiind structurat pe trei piloni: (i) cooperarea pentru dezvoltare; (ii) cooperarea economică și comercială; (iii) dimensiunea politică a relațiilor UE-ACP (statele din Africa, zona Caraibilor și Pacific, semnatare ale Convenției de la Lomé, Togo, din 1975 - Acordul Comercial și de Ajutorare între UE și 71 de state, care a fost înlocuit de Acordul Cotonou).

Prezentul Acord va pune în aplicare prevederile Acordului de la Cotonou privind încheierea unor Acorduri de Parteneriat Economic între UE și statele ACP, compatibile cu angajamentele din cadrul Organizației Mondiale a Comerțului (OMC). Încheierea Acordului va contribui la îndeplinirea obiectivelor comerciale și de dezvoltare asumate de UE în contextul Strategiei Comune Africa-UE.

Cu excepția Africii de Sud, statele SADC parte la Acord beneficiază de acces asimetric la piața UE, în contextul dimensiunii unilaterale a politicii comerciale a Uniunii. Botswana, Namibia și Swaziland beneficiază în prezent de acces preferențial pe piața UE în cadrul regimului prevăzut de Regulamentul privind accesul pe piață (RAP). Lesotho și Mozambic beneficiază în prezent de regimul prevăzut de inițiativa „Totul în afară de arme” („*Everything but arms*”), ca urmare a clasificării lor în rândul țărilor cel mai puțin dezvoltate.

UE reprezintă cel mai important partener comercial al statelor SADC, în anul 2017, în UE au fost importate bunuri din statele SADC parte la Acord în valoare de 30.1 mld. Euro, în timp ce valoarea exporturilor Uniunii către statele SADC a fost de 29.7 mld. euro. Diamantele au reprezentat principalele importuri din Africa de Sud, Botswana, Lesotho și Namibia. Produsele agricole au reprezentat de asemenea o categorie importantă de bunuri importate în UE (carne de vită din Botswana, pește din Namibia, zahăr din Swaziland).

Exporturile Africii de Sud în UE sunt mult mai diversificate, privind atât produse agricole cât și produse industriale.

Istoricul negocierilor

Consiliul UE a adoptat directivele de negociere în vederea încheierii de Acorduri de Parteneriat Economic cu statele ACP la 12 iunie 2002. Negocierile în vederea încheierii unui acord de parteneriat economic cu statele SADC au fost demarate în anul 2007 și s-au încheiat, la nivelul negociatorilor șefi la 15 iulie 2014.

Propunerile de Decizie a Consiliului UE privind semnarea, respectiv încheierea Acordului au fost agreate în reuniunea COREPER din 11 mai 2016 și adoptată de Consiliul UE la 1 iunie 2016. Ceremonia de semnare a Acordului a avut loc la 10 iunie 2016, în Kasane, Botswana. Parlamentul European a transmis consimțământul privind încheierea Acordului la 14 septembrie 2016. În lipsa ratificării din partea tuturor statelor membre, la 10 octombrie 2016 a început aplicarea provizorie a Acordului.

Aplicare provizorie

Art. 113 alin. (3) al Acordului prevede aplicarea provizorie a dispozițiilor care sunt de competența exclusivă a părților, până la intrarea în vigoare a Acordului. Prevederile privind aplicarea provizorie respectă dispozițiile art. 7 alin. (1) *Legea nr. 276/2011 privind procedura prin care România devine parte la tratatele încheiate între Uniunea Europeană și statele membre, pe de o parte, și state terțe sau organizații internaționale, pe de altă parte.*

2. Schimbări preconizate

Prin prevederile Acordului, statele Botswana, Lesotho, Mozambic, Namibia și Swaziland vor beneficia de un regim de acces uniform pe piața UE, prin eliminarea taxelor vamale pentru toate categoriile de bunuri cu excepția armelor și munițiilor. În relația cu Africa de Sud va fi liberalizat comerțul cu bunuri pentru 98.7% din categoriile de bunuri. Obligațiile privind accesul pe piață sunt de natură asimetrică, statele SADC putând să mențină taxe vamale pentru anumite categorii de produse. Cu privire la importurile de bunuri din UE, vor fi eliminate taxele vamale pentru 86.2% din categoriile de bunuri pentru Africa de Sud, Botswana, Lesotho, Namibia și Swaziland, în timp ce Mozambic va elimina taxele vamale pentru 74% din categoriile de bunuri importate din UE.

Prevederile prezentului Acord completează pe fond dispozițiile Acordului privind Comerțul, Dezvoltarea și Cooperarea (ACDC), încheiat de UE cu Africa de Sud în anul 2000. Liberalizarea comerțului cu bunuri se va extinde și asupra produselor agricole din UE precum grâu, orz, brânzeturi și carne de porc. De asemenea, Acordul va veghea la protecția a peste 250 de indicații geografice europene și peste 100 de indicații geografice ale statelor SADC.

3. Alte informații

Planuri de punere în aplicare și măsuri de monitorizare, evaluare și raportare

În conformitate cu dispozițiile generale ale Acordului, părțile se angajează să monitorizeze permanent funcționarea și impactul APE. Dispozițiile instituționale prevăd instituirea unui Consiliu Mixt la nivel ministerial având responsabilitatea de a monitoriza funcționarea și punerea în aplicare a Acordului, precum și îndeplinirea obiectivelor prevăzute de către părți. Consiliul Mixt este asistat de către un Comitet pentru Comerț și Dezvoltare. De asemenea, Acordul prevede constituirea altor comitete speciale: (i) *Comitetul special pentru indicații geografice și comerțul cu vinuri și băuturi spirtoase*, pentru a monitoriza aplicarea protocolului privind indicațiile geografice și comerțul cu vinuri și băuturi spirtoase; (ii) *Comitetul special pentru vămi și facilitarea comerțului*, care va monitoriza punerea în aplicare și funcționarea capitolului privind regimul vamal și facilitarea comerțului și a protocolului privind regulile de origine.

Prima reuniune a Comitetului Mixt instituit în temeiul Acordului a fost organizată la 19 februarie 2019, la Cape Town, Africa de Sud. În cadrul reuniunii, Comitetul a adoptat cadrul instituțional de funcționare a Acordului, adoptând următoarele documente: (i) regulamentul procedural al Comitetului Mixt; (ii) regulamentul procedural al Comitetului pentru Comerț și Dezvoltare; (iii) regulile de procedură pentru soluționarea litigiilor și un cod de conduită pentru mediatori.

Structura Acordului

Acordul este compus din **122 de articole**, structurate în **6 părți** (Dezvoltarea durabilă și alte domenii de cooperare; Comerț și aspecte comerciale; Prevenirea și soluționarea litigiilor; Excepții Generale; Dispoziții Instituționale și Dispoziții Generale și Finale) și **16 capitole** (Dispoziții Generale, Comerțul și Dezvoltarea Durabilă, Domenii de cooperare, Comerțul cu Mărfuri, Instrumente de protecție comercială, Măsuri netarifare, Regimul vamal și facilitarea comerțului, Bariere tehnice în calea comerțului, Măsuri sanitare și fitosanitare,

Agricultură, Plățile curente și fluxurile de capital, Comerțul cu servicii și investițiile, Obiectiv și domeniul de aplicare, Consultări și mediere, Procedurile de soluționare a litigiilor, Dispoziții comune).

De asemenea, Acordul are **6 anexe** (Anexa I. Taxele vamale aplicate de UE produselor originare din statele părți la APE din SADC; Anexa II. Taxele vamale aplicate de SACU (*Southern African Customs Union* – Uniunea Vamală din Sudul Africii) produselor originare din UE ; Anexa III. Taxele vamale aplicate de Mozambic produselor originare din UE; Anexa IV. Măsuri de salvagardare în domeniul agriculturii; Anexa V. Măsuri de salvagardare tranzitorii aplicabile BLNS (Botswana, Lesotho, Namibia, Swaziland); Anexa VI. Produse și sectoare prioritare din perspectiva măsurilor sanitare și fitosanitare) și **4 protocoale** (Protocolul privind definirea noțiunii de „produse originare” și metodele de cooperare administrativă; Protocolul privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal; Protocolul privind indicațiile geografice și comerțul cu vinuri și băuturi spirtoase; Protocolul privind relația dintre ACDC și prezentul Acord).

Structura detaliată a Acordului

Preambulul face referire la dorința părților de a consolida relațiile comerciale strânse și durabile întemeiate pe parteneriat și cooperare, urmărind aprofundarea relațiilor economice existente și crearea de noi oportunități de ocupare a forței de muncă, de atragere a investițiilor și de îmbunătățire a condițiilor de viață pe teritoriul părților, promovând în același timp dezvoltarea durabilă. În cadrul preambulului, părțile reafirmă importanța sistemului comercial multilateral bazat pe reguli, recunoscând drepturile și obligațiile părților născute din apartenența lor la OMC.

Partea I (Dezvoltare durabilă și alte domenii de cooperare) reiterează principiile și obiectivele generale comune ce stau la baza parteneriatului. Articolul 2 reliefează importanța salvagărdării principiilor fundamentale precum respectarea drepturilor omului, statului de drept și democrației. Prevederile însă depășesc simpla enumerare a unor principii, condiționând aplicarea tratamentului preferențial de respectarea acestora. De asemenea, statele SADC își asumă obligația conformității legislației naționale adoptate în domenii precum dreptul muncii sau protecția mediului cu standardele internaționale.

Acordul stabilește și un cadru pentru a facilita consultările între guverne și societatea civilă, având drept scop creșterea implicării cetățenilor în procesul legislativ privind dezvoltarea durabilă. De asemenea, părțile reafirmă importanța integrării regionale și subregionale între

statele SADC în vederea obținerii de oportunități economice mai importante, o stabilitate politică sporită și pentru a facilita buna integrare a țărilor în curs de dezvoltare în economia mondială.

Părțile își reafirmă angajamentul de a promova dezvoltarea comerțului internațional, astfel încât să contribuie la obiectivul dezvoltării durabile, în cadrul celor trei piloni ai săi (dezvoltare economică, dezvoltare socială și protecția mediului), art. 6 menționând explicit Agenda 21 privind mediul și dezvoltarea din 1992, Declarația Organizației Internaționale a Muncii (OIM) privind principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă din 1998, Planul de implementare de la Johannesburg privind dezvoltarea durabilă din 2002, Declarația ministerială a Consiliului Economic și Social al ONU privind ocuparea deplină a forței de muncă și munca decentă din 2006, Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă din 2008 și Conferința ONU privind dezvoltarea durabilă din 2012.

Prin prevederile art. 12, UE și statele sale membre se angajează colectiv să sprijine, prin intermediul politicilor și al instrumentelor lor de dezvoltare specifice, activitățile de cooperare pentru dezvoltare în favoarea cooperării și integrării economice regionale și a punerii în aplicare a Acordului în statele părți SADC și la nivel regional, în conformitate cu principiul complementarității și al eficacității ajutoarelor, precum cele prevăzute în Declarația de la Paris din 2005 privind eficacitatea ajutoarelor și de Agenda pentru acțiune de la Accra din 2008. Materiile recunoscute drept prioritare din perspectiva cooperării internaționale sunt: comerțul cu mărfuri, competitivitatea, guvernanta fiscală, protecția drepturilor de proprietate intelectuală și achizițiile publice.

Partea a II-a (Comerț și aspecte comerciale), prin conținutul său, instituie o zonă de liber schimb între părți, respectând în același timp principiul asimetriei, proporțional cu nevoile specifice și cu constrângerile în materie de capacitate ale statelor din SADC în ceea ce privește nivelurile și calendarul angajamentelor asumate în cadrul Acordului. În același timp, UE își asumă obligația scutirii importurilor provenite din statele SADC de la aplicarea măsurilor de salvagardare specifice OMC pentru o perioadă de 5 ani. De asemenea, Acordul prevede măsuri de salvagardare specifice protecției industriilor emergente.

Din perspectiva facilitării comerțului cu bunuri, părțile urmăresc următoarele obiective: (i) să consolideze cooperarea în domeniul vamal și al facilitării comerțului pentru a garanta că legislația și procedurile relevante, precum și capacitatea administrativă a autorităților competente îndeplinesc obiectivele în materie de control eficient și de promovare a

facilitării comerțului; (ii) să promoveze armonizarea legislației și a procedurilor vamale; (iii) să garanteze că obiectivele legitime de politică publică, inclusiv cele legate de siguranță și de prevenirea fraudelor în domeniul vamal și al facilitării comerțului nu sunt compromise în niciun fel; și (iv) să ofere statelor SADC, părți ale Acordului, sprijinul necesar pentru ca administrațiile vamale ale acestora să pună efectiv în aplicare prezentul acord. În vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite prin art. 41, părțile își asumă o obligație de diligență, de cooperare și informare în vederea dezvoltării unor inițiative comune în domeniul vamal și consolidarea capacităților administrative ale statelor din SADC.

În domeniul comerțului cu servicii și cel al investițiilor, Acordul nu completează pe fond obligațiile internaționale care revin părților din apartenența la OMC sau angajamentele rezultate din Acordul de la Cotonou.

Partea a III-a (Prevenirea și soluționarea litigiilor) reglementează modalitatea de soluționare a litigiilor ce pot surveni între părțile Acordului, precum și modalități alternative pentru reglementarea diferendelor între state.

Partea a IV-a (Excepții Generale) prevede excepții specifice de la aplicabilitatea Acordului din rațiuni de securitate și ocrotirea interesului public.

Partea a V-a (Dispoziții Instituționale) instituie stabilirea unui Comitet Mixt în vederea facilitării punerii în aplicare a dispozițiilor Acordului, precum și pentru obținerea progreselor în atingerea obiectivelor generale ale acestuia.

Partea a VI-a (Dispoziții Generale și Finale) conține prevederi referitoare la intrarea în vigoare, durata, aplicarea și suspendarea Acordului.

Secțiunea a 3-a

Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

1. Impactul macroeconomic

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

1¹. Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

2. Impactul asupra mediului de afaceri

Ratificarea Acordului va facilita materializarea interesului comun, al României și al statelor SADC, de aprofundare a relațiilor economice. România a avut, anterior anului 1990, o

prezență semnificativă pe piețele statelor africane, care s-a redus într-un ritm accelerat după anul 2000. Acordul va oferi un cadru pentru sporirea prezenței românești pe piețele din regiune, precum și de reluare a unor acțiuni de cooperare industrială având la bază *know-how* românesc.

Punerea în aplicare a Acordului va oferi noi oportunități de export pentru o serie de produse și servicii românești precum: apă minerală, aparatură de comunicații, produse și servicii IT, mașini agricole, autoturisme, semințe nemodificate genetic, vinuri, servicii de consultanță și asistență tehnică în diverse domenii.

2¹. Impactul asupra sarcinilor administrative

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

2². Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3. Impactul social

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

4. Impactul asupra mediului

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

5. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termenul lung (5 ani)

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

Secțiunea a 5-a

Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor prezentului act normativ:

a) acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a prezentului act normativ; b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

2. Conformitatea prezentului act normativ cu legislația UE în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare

Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

3. Măsuri normative necesare aplicării directe a actelor normative UE Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.
4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.
5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.
6. Alte informații
Secțiunea a 6-a Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ
1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.
2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.
4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.
5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ a avizat favorabil proiectul de lege prin avizul nr. 71/2020. b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței

e) Curtea de Conturi

Prezentul act normativ nu necesită aviz de la Consiliul Suprem de Apărare a Țării, Consiliul Economic și Social, Consiliul Concurenței și Curtea de Conturi.

6. Alte informații

Secțiunea a 7-a

Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ

Proiectul de act normativ a fost afișat pe pagina de internet a ministerului, la secțiunea „transparență decizională”, conform prevederilor Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică.

2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice

Nu este cazul.

3. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 8-a

Măsurile de implementare

1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente

Nu este cazul.

2. Alte informații

Nu este cazul.

Având în vedere cele prezentate mai sus, a fost elaborat proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului de Parteneriat Economic între Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și statele părți la APE din SADC, pe de altă parte, semnat la Kasane, la 10 iunie 2016, pe care îl supunem Președintelui României spre aprobare, pentru a fi supus Parlamentului spre adoptare.

PRIM-MINISTRU

LUDOVIC ORBAN

